

SIK-mut ilaasortanit apeqquagineqarajuttut

Apeqquaterpaaluit suliffeqarnermut attuumassuteqartut

Soorlumi akissutinit ersertoq, tulluartsuussaaq nalornisooraanni sulisut sinniisaannut, immikkoortortaarfimmut (SIP-mut) imaluunniit SIK-p allattoqarfianut Nuummiittumut saaffiginnissalluni, apeqqutaalluni apeqquut suna pineqarnerseq. Ilaasortammi pillugit atavugut!

Apeqquut 1:

Atorfinitisitaanermut isumaqatigiissutima misissornissaanut ikiorneqarsinnaavunga?

Aap, atorfinitisitaanermut isumaqatigiissutivit misissorneqarnissaanut tamatigut ikiorneqarsinnaavutit sulisut sinniisaannit, sumiiffimmi SIP-mit imaluunniit SIK-p allattoqarfianit.

- Nalornisaqaruit atorfinitisitaanermut isumaqatigiissut atsiuqinagu. Apeqquutiginiakkatit akissutissarseqqaakkit.
- Atorfinitisitaanermut isumaqatigiissutimik minnerpaamik uku allassimasariaqarput:
 - Sulisitsisup sulisullu aqqi adressiilu.
 - Suliassarititaasut.
 - Atorfiup taaguutaa.
 - Isumaqatigiissut suna atorfeqarnermut atuunnersoq.
 - Akissarsiat piffissarlu suliffiusoq.
 - Ulloq atorfiniffik.
 - Soraarnermi/soraarsitsinermi piffissaq sioqqutsisumik kalerriiffiusussa.

Apeqquut 2:

Sulisitsisora atorfinitisitaanermut isumaqatigiissutimik allagaqarusunngilaq. Qanoq iliussaanga?

Inatsiseqanngilaq sulisitsisup atorfinitisitaanermut isumaqatigiissutimik tunniussisussaataitaneramik. Kisianni nalinginnaasuvoq pisortani atorfininnermi atorfinitisitaanermut isumaqatigiissutimik atsiortoqartarnera. Aamma suliffinni namminersortunit pigineqartuni atorfinitisitaanermut isumaqatigiissusiorartarajuppoq illua'tungeriit atsiugassaannik.

- Ilinnut pitsaanerpaassaaq atorfinitisitaanermut isumaqatigiissuteqaruit. Taamaattumik tamanna sulisitsisumut qinnutigisariaqarpat.
- Sulisitsisoq atorfinitisitaanermut isumaqatigiissusiorumangippat allatut qulakkeerniartariaqarpat qanoq akissarsiaqartitaaniarnersutit sulininnilu allatigut qanoq atugassaqartitaani-

arnersutit – pitsaanerpaassaarlu allakkatigut tamakku uppersarneqarpata.

- Sulisitsisoq atorfinitsitaanermut isumaqatigiissusiorumassanngikkaluarpat sulisut sinniisaat, sumiiffimmi SIP imaluunniit SIK-p allattoqarfia attavigikkat siunnersorneqaqqullutit.
- Atorfinitsitaanermut isumaqatigiissusiortoqarpata taanna atsiortinnagu SIK-mut ilaasortatut periarfissaqarputit SIK-p allattoqarfiani siunnersortit ilaannut isumaqatigiissut misissortis-sallugu.

Apeqqu 3:

Misiliummik atorfinitsinneqarpunga. Tamanna uannut qanoq isumaqarpa?

Sulisitsisoq aalajangersinnaavoq misiliummik atorfinitsinniarlutit, tamanna atuutissalluni sivilisunerpamik qaammatini pingasuni. Misiliummik atorfeqarallarnissap isumaqatigiissutaanera allassimasuutigineqassaaq (tamanna atorfinitsitsinermit isumaqatigiissummiikkajuppoq).

- Misilinneqarnerup nalaani sulisitsisup sivikillisamik piffissaliilluni sioqqutsisumik kalerriinik-kut soraarsinnaavaatit, taamatuttaaq illit sulisutut sivikillisamik piffissaliillutit sioqqutsi-sumik kalerriinikkut soraarsinnaavutit.
- Misilinneqarnerup nalaani soraarsitsinermit/soraarniuteqarnermit tunngavilersuilluarnis-samik piumasaqaatit misilinneqarnerup qaangiutereernerani piumasaqaatit inngillat. Imaluunniit ima oqaatigalugu: Misilinneqarnerup nalaani sulisitsisumut oqinnerussaaq so-raarsissallutit, ilinnullu oqinnerussalluni soraarniassallutit, misilinneqarnerup kingorna atorfinivinnermit piumasaqaataalersussanut naleqqiullugu.
- Misilinneqarnerup qaangiuppat “nalinginnaasumik” atorfeqalissaatit, taamalu soraarsitsiner-mi soraarniarnermiluunniit sioqqutsisumik kalerriinissamut piffissat nalinginnaasut atuuti-lissallutik.

Apeqqu 4:

Sulisut sinniisaata qanoq ikiorsinnaavaanga?

Sulisut sinniisaat suliffimmi suleqatigisaminit qinerneqartarpoq, suliassaralugu soqutigisassi aqutsi-sut tungaannut sulissutigisarnissaat.

- Sulisut sinniisaat arlalitsigut ilinnut iluaqutissanik isumagisassaqarpoq, soorlu:
 - a) Pisuni aalajangersimasuni siunnersuisarnermigut, soorlu sulisitsisup soraarsinnialersaa-lerpatit.
 - b) Akissarsianut tapinik isumaqatigiinniarnermit ikiuunermigut.
 - c) Illersuisutut ikiuunermigut, soorlu napparsimalluni sulinnigittarnerit pillugit oqaloqati-giinnerni, atorfimmut tunngatillugu oqaloqatigiinnerni il.il.

- d) Iluarsisariallit aqutsisunik oqaloqatiginnissutiginerisigut, soorlu makkununga tunngasut: Piffissap suliffiusup inissisimanagera, unillatsiarnerit neriffiusut qasuserfiusullu kii-salu sullivimmi avatangiisit.

Apeqqu 5:

Suliffinni sulisut sinniisoqangillat. Qanoq iliussaanga?

Sulisut sinniisaannik qinersisoqassappat piumasaqaataavoq sulisut SIK-p isumaqatigiissutaa malillugu atorfeqartinneqartut ikinnerpaamik tallimaanissaat.

- Taamaattumik tallimaagussi – sulisullu sinniisoqangippata – suleqatitit oqaloqatigisinnavatit sulisut sinniisaannik qinersinissaq pillugu.
- Sumiiffimmi SIP ikiuullunilu siunnersuisinnaassaaq qanoq sulisut sinniisaannik qinersinissarsi pillugu.

Apeqqu 6:

Sulisitsisup sulinermik aqutsisinnaatitaanera. Tamanna qanoq isumaqarpa?

Namminersorlutik Oqartussanik GE-millu SIK-p tunngaviusumik isumaqatigiissutaani allassimavoq sulisitsisoq suliamik aqutsisinnaatitaallunilu agguataarisinnaatitaasoq. Aqutsisinnaatitaaneq tamanna soorunami killissaqarpoq. Soorlu inatsisit isumaqatigiissutillu sulisitsisup sulinermik aqutsisinnaatitaanerata killinginik aalajangersagaqarput.

- Aqutsisinnaatitaanermi ilaatigut pineqarput a) kissaatigisarpiaamik sulisussarsisinnaatitaaneq, b) suliassamut malitassisinnaatitaaneq/naalakkiuteqarsinnaatitaaneq, kiisalu c) soraarsitsisinnaatitaaneq, tamanna sulisup imaluunniit sulisitsisup atugarisaanut tunngatillugu naleqquttumik tunngavissaqarpat.
- Soraarsitsinissamut pisinnaatitaaneq taaneqareersutut killissaqarpoq. Taamaalilluni soraarsitsisoqarsinnaavoq aatsaat tamanna sulisup imaluunniit sulisitsisup atugarisaanut tunngatillugu naleqquttumik tunngavissaqarpat (imaluunniit isumaqatigiissutini allassimasutut: inunnik ataasiakkaanik soraarsitsinerni assigiinngitsuliortoqassanngilaq). Soraarsitsinerit sulisup imaluunniit sulisitsisup atugarisaanut tunngatillugu naleqquttunik tunngavissaqarsinnaapput: Soorlu sipaarniarnernik, suliassaaleqinermik, suleqatigiinnermi ajornartorsiuteqarnermik, piukkunnanginnermik imaluunniit suliartunngitsoortarnernik.

Apeqqu 7:

Funktionærit (“atorfillit”) pillugit inatsimmi kikkut ilaatinneqarpat, tamannalu sunik pisinnaatitaaffiliiva?

Sulisartut SIK-p isumaqatigiissutaanik atuisut ilaannaat funktionæriupput, atorfillit pillugit inatsimmi pineqartut eqqarsaatigissagaanni.

- SIK-p isumaqatigiissutaanik atuisut funktionæriusut ilaatigut tassaapput allaffimmiut aamma meeraaqqerivinni meeqqerivinnilu sulisut. Sulisut lederitut pisortasut aamma funktionæriusinnaapput.
- Funktionæritut atorfeqarneq soraarsitaalernermi pisinnaatitaaffiliisarpoq. Soorlu sulisitsisoq soraarsitsinialeraangat sioqqutsisumik kalerriinermut piffissaq sivisunerusarpoq.
- Nalorniguit funktionæriunerlutit SIK-p allattoqarfia saaffigisinnaavat. Funktionæriunersutit taamaanginnerutilluunniit tassani nassuiaanneqarsinnaassaait.

Apeqqu 8:

Sulisimanermik uppenarsaammik, qanoq sivisutigisumik sunillu suliaqarsimaninnik uppenarsaataasumik, pisassaqtartitaavunga?

Funktionæriuguit (soorlu allaffimmiuullutit meeqqerivimmiluunniit sulisuullutit) sulisimanermik uppenarsaammik sulisitsisunnit pisassaqtartitaavutit, tassani allassimassalluni piffissami sumi sulisimanersutit, sunik suliaqarsimanersutit kiisalu qanoq akissarsiaqtartitaasimanersutit.

- Funktionæriungikkuit sulisimanermik uppenarsaammik pisassaqtartitaanngilatit, tamanna atorfinitsinneqarnermut isumaqatigiissummi imaluunniit sulisut akissarsiaat sulinermilu atugassarititaasut pillugit kattuffiup isumaqatigiissutaani allassimangippat. Pisassaqtartitaanngikkaluarlutilli soorunami sulisitsisoq sulisimanermik allagartamik taamaattumik qinnuigisinnaavat. Taava akuerisinnaavaatit itigartillutilluunniit.
- Sulisitsisut pisussaaffeqanngilaq ilassinneqqusissummik allakkiutissallutit, kisianni taamaattumik allagaqaqqullugu qinnuigisinnaavat – taava sulisitsisup nammineq aalajangissavaa tamanna akuerissanerlugu.

Apeqqu 9:

Qanoq sivisutigisumik feeriarinnaatitaavunga? Sulisitsisuma feeriarnera unitsissinnaavaa? Feeriarnerma nalaani napparsimaleruma sunik pisinnaatitaaffeqassaanga?

Feeriarneq pillugu inatsit naapertorlugu ukiut tamaasa sapaatip-akunnerini tallimani feeriarnerisamik pisassaqarputit, ukiumi feeriarfimmil 1. februaarimit 31. januaarimut ingerlasumi.

- Qaqugu feeriasanerutit illit sulisitsisuillu nalinginnaasumik isumaqatigiissutigisussaavarsi. Isumaqatigiissinnaanngikkussili sulisitsisup aalajangersinnaavaa qaqugu pissanersoq. Taamaattoqartillugu sulisitsisup feeriarneq pillugu inatsimmi aalajangersakkat malittussaavai, soorlu sivikinnerpaamik sapaatip-akunnerini pingasuni ataqatigiimmik feeriarinnaatitaneq. Aamma feeriap qaqugu pinissaata sioqqutsisumik nalunaarutigineqartarnissaanut malittarisassaqarpoq, taamaalillutit feeriarneq piareersimaffigisinnaaniassagaku.

- Erseqqissumik tunngaviusoq tassaavoq feeriarnerit aallartereersoq sulisitsisup unitsissinnaanngikkaa suliartoqqullutillu. Kisianni sulisitsisup – pissutissaqarluaruni – suliartoqqusinnaavaatit feeriap aallartinngitsiarnerani. Taama pisoqassagaluarpat taartisiatut feeriaqarsinnaatitaavutit, feeriarnissaraluavillu unitsinneqarnerani annaasaqaatingortut sulisitsisup matussusissavai.
- Feeriarneq pillugu inatsimmi aamma malittarisassaqarpoq feeriap nalaani napparsimalernermut tunngasunik. Napparsimaneq sivikinnerpaamik nalunaaquttap-akunnerinik 40-nik sivirususeqarsimappat, taamalu feeria siunertaasutut ilorrisimaarfiutigiunnaarluni, taartisiatut feeriaqarsinnaatitaavutit.
- Feeriamut tunngatillugu pinsinnaatitaaffitit nalornissutigukkit SIK-p allattoqarfia paasiniaavigisinnaavat.

Apeqput 10:

Akissarsianut tapisiat pillugit isumaqatigiinniarnissamut ikiorneqarsinnaavunga?

Aap. Isumaqatigiissutit assigiinngitsut akissarsianut tapinik qinnuteqarnissamut pinsinnaatitaaffiliipput. Illit sulianut tunngatillugu tapit suut periarfissaanersut isumaqatigiissummi illit sulininnut atuuttumi takusinnaavatit. Tapit isumaqatigiinniutigineqarsinnaapput sulisut sinniisaannit, sumiiffimmi SIP-mit imaluunniit SIK-p allattoqarfianit.

- Sulisut sinniisaat, sumiiffimmi SIP imaluunniit SIK-p allattoqarfia saaffigikkit.

Apeqput 11:

Napparsimallunga sulinngippallaarnera pissutigalugu sulisitsisup soraarsissinnaavaanga?

Napparsimaneq immini soraarsitaassutigineqarsinnaanngilaq, napparsimaneq pissuteqavilluni sulinnginnertut isigineqartarmat. Imaanngilarli napparsimallutit sulinngippallaaruit soraarsitaasinnaanngivissutit. Sulisitsisup pissutissaqarluaruni napparsimanagerit pissutigalugu soraarsissinnaavaatit. Pissutissaalluortoq tassaasinnaavoq suliassat naammaginaratumik naammassineqarsinnaajunnaarnerat, ullorpassuarni napparsimagavit. Napparsimallutit sulinnginnerit sulisitsisunnit soraarsitissutissatut pissutigineqassaguni qanoq annertutigissanersoq imaaliinnarlugu oqaatigineqarsinnaanngilaq, pissutsit pineqartut ataasiakkaat qanoq ittuunerat apeqqutaagami.

- Ullorpassuit napparsimasimaguit sulisitsisup isumassuilluartuuniartup oqaloqatigerusussavaatit. Tassani ilaatigut oqaloqatigiissutigineqarsinnaavoq napparsimallutit sulinngittarnitit qanoq killilersimaarneqarsinnaanersut, suliassatit allatut aqqissuunneqarallarsinnaanersut imaluunniit sivikinnerusumik sulisarallarsinnaanersutit.

Apeqqu 12:

Ulluni 120-ni napparsimanermut malittarisassaq sunaava – uannullu qanoq sunniuteqassava?

Ulluni 120-ni napparsimanermut malittarisassamik taaneqartartoq tassaavoq ukiup ataatsip ingerlanerani ullut 120-t sinnerlugit napparsimasimagaanni qaammammik ataatsimik siumoortumik kalerrinneqarluni soraarsinneqarsinnaaneq. Tassa malittarisassami pineqanngilaq ukiup ingerlanerani ulluni 120-ni napparsimaguit aatsaat sulisitsisup soraarsissinnaalissagaatit, pineqarporli ukiup kingulliup ingerlanerani ulluni 120-ni napparsimasimaguit piffissaq soraarsitsinissamut siumoortumik kalerriiffiususaaq sivikillineqassasoq.

- Sulisitsisoq ullunut 120-nut malittarisassamik atuisinnaatitaavoq aatsaat atorfinitsinneqarinnut isumaqatigiissummi allassimappat malittarisassaq taanna atorfeqarinnut atuuttoq.

Apeqqu 13:

Sulisitsisoq qanoq ilisukkut nakorsamit uppersaammik piunarsaqarsinnaava?

Napparsimalluni sulinginnermut uppersaataasussamik nakorsamit uppersaammik sulisitsisoq piunarsaqarsinnaatitaavoq – ullualuit sulisimangikkaanni.

- Nakorsamit uppersaammik pissarsinnermut aningaasartuutit sulisitsisup akilissavai.

Apeqqu 14:

Perulunnartumik nappaateqalerpunga. Suliffinnut tunngatillugu qanoq iliussaanga?

Isumaqatigiissutit tunngavigalugit assigiinngitsunik pisinnaatitaaffeqarputit perulunnartumik nappaateqaleruit.

- Piaartumik sulisitsisut nappaatit pillugu ilisimatiguk.
- Suna nappaatiginerlugu uppersaatip napparsimavimmit pissarsiarinissaa eqqaamajuk.
- Sulisut sinniisaat, sumiiffinni SIP imaluunniit SIK-p allattoqarfia attaveqarfigikkit siunnersortinniarlutit.

Apeqqu 15:

Ilaqtara qanigisara perulunnartumik nappaateqalerpoq imaluunniit toquvoq. Suliffinnut tunngatillugu uanga qanoq periarfissaqarpunga?

Isumaqatigiissutini assigiinngitsunik periarfissinneqarputit illit perulunnartumik nappaateqaleruit imaluunniit ilaqtavut qanigisavit (tassani pineqarlutik angajoqqaat, aapparisaq, qitornat imaluunniit qatanngutit) arlaat perulunnartumik nappaateqalerpat.

- Piaartumik sulisitsisut nappaat pillugu ilisimatiguk napparsimavimmillu uppersaammik pissarsigit.
- Sulisut sinniisaat, sumiiffinni SIP imaluunniit SIK-p allattoqarfia attaveqarfigikkitt siunnersortinniarlutit.

Apeqqu 16:

Sulininni ajoquserpunga. Qanoq iliussaanga?

Sulininni ajoqusersimaguit pingaaruteqarpoq ajoquserneq ingerlaannartumik nalunaarutigissallugu, kingusinnerpaamik ukioq ataaseq qaangiutsinnagu.

- Nalunaaruteqarfigineqartussaqaq tassaavoq Sulisilluni Ajoqusernerit Pillugit Sullissivik, Nuummiiittoq. Tassani aalajangerneqassaaq ajoquserneq imaluunniit nappaat sulinermi ajoqusernertut akuerisaasinnaanersoq. Sulinermi ajoqusernertut akuerineqarpat makkuninnga periarfissaqarputit: Ajoqusernerup kingunerinut taarsiiffineqarnissaq, suliaritinnermut aningaasartuutit matussuserneqarnissaat aamma napparsimanerup nalaani ullormusiaqartineqarnissaq.
- Nalunaarutiginninneq nalinginnaasumik nakorsaqaq imaluunniit sulisitsisoq aqutugalugit pissarpoq, taakku sulinermi ajoqusernernerik pisoqarpat nalunaarutiginnissamut pisussaaffeqarmata. Ajoraluartumik ajoqusernernerik nalunaarutiginninngitsoortoqartarpoq. Taamaattumik tamanna eqqumaffigisassaavoq, ukiorlu ataaseq killissarititaasoq qaangiutsinnagu ajoqusernerit nammineq nalunaarutigisinnaavat.
- Paasissutissat amerlanerusut www.cfa.gl -imi pissarsiarisinnaavatit. Nalunaaruteqarnermut immersugassaaq nittartakkami tassaniippoq, immersugassarlu aamma toqqaannartumik ammarneqarsinnaavoq una toorlugu: www.anmeld.gl
- Malittarisassat aammattaq atuupput illit inooqatigisat/katillugu aapparisaat imaluunniit qitornavit arnaat/angutaat sullivimmi ajutoorluni toquppat, illit qitornatilluunniit ataasiartumik tunniunneqartumik pissarsiaqarsinnaagavit/-gamik (ilisinermut ikiorsiissut aamma pilersuisumik annaasaqarnermi taarsiissut).

Apeqqu 17:

Naartuleruma soraarsitaasinnaavunga?

Naartutillutit soraarsitaasinnaavutit. Kisianni naartuneq imaluunniit ernisimalluni sulinngiffeqarneq pissutigalugit soraarsitaasinnaanngilatit. Taamaattumik sulisitsisoq soraarsitsiniaruni allamik pissutissavimmik pissuteqartariaqarpoq, soorlu suliassaaleqinermik imaluunniit sipaarniarnermik.

- Naartuneq imaluunniit ernisimalluni sulinngiffeqarneq pissutigalugit soraarsitaanngitsutit sulisitsisup uppersarsinnaasussaavaa.

Apeqquut 18:

Aqutsisunnit/suleqatinnit uumisaarneqartarpunga. Qanoq iliussaanga?

Sulisut sinniisaannut saaffiginnigit uumisaarisarnerlu oqaluttuaralugu. Suliffinni sulisut sinniisoqanngippata sumiiffinni SIP-mut ikiortissarsiorsinnaavutit.

- Misissoruk suliffeqarfimmi suleqatigiinnermi ajornartorsiutit, qingasaarisarneq imaluunniit uumisaarinerit pillugit allassimasunik maleruagassaqarnerseq.

Apeqquut 19:

Suliffinni suleqatigiinnermi ajornartorsiuteqarpoq. Qanoq iliussaanga?

Sulisut sinniisaat saaffigiuk ajornartorsiutaasunillu nassuiaallugu. Taava taassuma aqutsisut suleqatitillu ajornartorsiutaasunik oqaloqatigisinnaavai.

- Suliffimmi sulisut sinniisoqanngippata taava sumiiffinni SIP-mut ikiortissarsiorit.

Apeqquut 20:

Suliffiga suliffikkuminanngilaq. Qanoq iliussaanga?

Isumannaallisaanermut sinniisoq saaffigiuk ajornartorsiutaasorlu pillugu oqaloqatigalugu – tamamani sullivimmi avatangiisit timikkut tarnikkulluunniit ittut pineqarpata.

- Suliffinni isumannaallisaanermut sinniisoqanngippat sulisut sinniisaannut saaffiginnigit. Isumannaallisaanermut sinniisoqanngippat sulisullu sinniisoqanngippata sumiiffinni SIP-mut saaffiginnigit.

Apeqquut 21:

Suliffinni saassunneqarpunga. Kia ikiorsinnaavaanga?

Ingerlaannarlutit sulisut sinniisaat imaluunniit sulisitsisut saaffigiuk. Taakku pisussaapput taamaattoqartillugu ilinnik ikiuissallutik.

Apeqquut 22:

Suliffinnit soraarniarpunga. Qanoq iliussaanga?

Soraarniaruit tamanna allakkatigut nalunaarutigisariaqarpat. Taamaalillutit uppernarsaatissaqasatit soraarniuteqarsimaninnik ullorlu suna kingullermik sulisimaninnik.

- Maluginiaruk soraarniarluni sioqqutsisumik kalerriinissamut piffissarititaq suna isumaqatigiissummi ilinnut atuunnersoq (imaluunniit funktionærit (“atorfillit”) pillugit inatsimmi,

tassani pineqartunut ilaaguit).

- Soraarniuteqanngikkaluarluni allamik periarfissaqarnerisq isumaliutigiuk. Assersuutigalugu suliffinni uumisaarneqartarnerit imaluunniit pimmatigineqartarnerit ajornartorsiutaappat, soraarniuteqarnissaq siulliunnagu sulisut sinniisaannik tamanna pillugu oqaloqatiginnissaq tulluartsuunnaavoq.
- Soraarniutivit eqqortumik allannissaa pillugu siunnersortissarsiorsinnaavutit sulisut sinniisaannut, sumiiffinni SIP-mut imaluunniit SIK-p allattoqarfianut.

Apeqqut 23:

Atorfimmut tunngatillugu oqaloqatigiinnissamut aggeqqusaavunga. Tamanna uannut qanoq isumaqarpa?

Atorfimmut tunngatillugu oqaloqatigiinneq (tjenstlig samtale) tassaasinnaavoq soraarsitaanissamut alloriarneq siulleq. Taamaattumik oqaloqatigiinnissamut taamaattumut aggeqqusaaneq imaannaanngitsutut isigisassaavoq.

- Atorfimmut tunngatillugu oqaloqatigiinnissamut aggeqqusaaguit ilisimatinneqartussaati-taavutit suna oqaluuseriniarneqarnerisq.
- Oqaloqatigiinnermi illersuisussamaatissannik ilaqarsinnaatitaavutit. Illersuisussaq taanna tassaassaaq inuk tatigisat, soorlu ikinngutigilluakkat imaluunniit sulisut sinniisaat.
- Pisortani sulisitsisut pisussaatitaapput atorfimmut tunngatillugu oqaloqatigiinnermi eqqaamassutissannik allattuinnissaminut. Tassa Namminersorlutik Oqartussani imaluunniit kommunimi suliguit sulisitsisoq allagaqassaaq oqaloqatigiinneq imaqaqarniliorlugu. Isummavit imaqaqarniliami eqqorlugit issuarneqarnissaat pisinnaatitaaffigaat. Tamanna immikkut pingaaruteqarsinnaavoq sulisitsisup oqaloqatigiinnermi oqaatigisai isumaqatiginnikkukit.
- Suliffimmi namminersortunit pigineqartumi sulisitsisoq pisussaatitaanngilaq oqaloqatigiinneq allakkatigut imaqaqarniliussallugu, taamaakkaluartorli oqaloqatigiinnermit imaqaqarnilior-toqarnissaa kissaatigisinnaavat.
- Atorfimmut tunngatillugu oqaloqatigiinnissamut aggeqquneqaruit kaammattuutiginarpoq tamanna pitinnagu sulisut sinniisaannik, SIK-p immikkoortortaqarfianik imaluunniit SIK-p allattoqarfianik oqaloqateqarnissat, ikiorneqarniassagavit.

Apeqqut 24:

Mianersoqqusummik (advarel) tunineqarpunga. Tamanna uannut qanoq isumaqarpa?

Sulisitsisut ilaasa suli oqariartaaseq "oqaasiinnakkut mianersoqqussuteqarneq" atortarpaat, kisianni mianersoqqussuteqarneq (advarel) tamatigut allakkatigoortuusariaqarpoq. Taamaattariaqar-

poq uppersaatissaqarnissaq ilaatigut pissutigalugu, sulisitsisoq sulisorlu tamarmik tunngavissaqarniassammata. Taamaattumik sulisitsisuit mianersoqqussuteqarfiginialerpatit tamanna allaganngorlugu piunnaassavat.

- Mianersoqqussuteqarnermut taarsiullugu sulisitsisuit *assuarliuteqarfigisinnaavaatit* (påtale). Taanna mianersoqqussuteqarnermit sallaannerusumik pineqaatissinneqarnertut isigineqartarpoq. Aammali sulisitsisoq *atorfimmu tunngatillugu oqaloqatigiinnissamut* (tjenstlig samtale) aggeqqusisinnaavoq. Tassani sulisitsisup ilisimatissavaatit suna naammaginnginnerlugu, tamatumalu qanoq iluarsineqarsinnaanera oqaloqatigiissutigissavarsi. Taamatut oqaloqatigiinneq iluatsillugu aamma sulisitsisoq mianersoqqussummik tunniussisinnasarpog imaluunniit soraarsinnialersarneqarnerit nalunaarutigalugu.
- Mianersoqqussuteqarneq kalerrisaarutaavoq sulisitsisup suliannik imaluunniit pissuserisannik naammaginnginneranik. Soorlu imaassinnaavoq arlaleriarlutit inortuillutit suliartoravit mianersoqqussummik tunineqartutit. Allakkami mianersoqqussummi allassimagajuppoq tamanna sulisup iluarsinngippagu soraarsitaanermik kinguneqarsinnaasoq.
- Ilaanni mianersoqqussummi allassimasoqartarpoq mianersoqqussut qanoq sivisutigisumik atuutissasoq. Allakkami taamatut piffissaliisoqarsimangikkaangat mianersoqqussut ukiup affaanit ukiumut ataatsimut atuussinnaasarpog, apequtaasarluni mianersoqqussut pissutisunik sunik tunngaveqarnerisog.
- Kattuffiup allattoqarfia saaffigisinnaavat nalilertillugu mianersoqqussummut tunngaviusog pissusissamisoortuunersog.

Apeqqu 25:

Allakkatigut tusarniaavigineqarpunga soraarsinneqalersaarnera imaluunniit peersinneqalersaarnera pillugu. Tamanna uannut qanoq isumaqarpa?

Namminersorlutik Oqartussani imaluunniit kommunimi sulisuuguit soraarsinneqartinnak – sioq-qutsisumik kalerriinikkut imaluunniit peersinneqarnikkut – tusarniaavigineqaaqaartussaavutit (inatsimmi ima taaneqartoq: “peqataasup isumaanik tusarniaaneq”). Suliffimmi namminersortumi imaluunniit pisortat piginneqataaffigisaanni (soorlu Nukissiofinni, Air Greenland-imi imaluunniit Mittarfeqarfinni) sulisuugaanni taamatut tusarniaavigineqarnissaq piunnaassavaat.

- Sulisitsisup tusarniaalluni allakkamini soraarsitsilersarnerminut tunngavigisani ilisimatitsisutigissavai periarfississallutillu soraarsitsiniarnermut oqaaseqarnissannut/akerliliiinissannut. Sulisitsisoq oqaaseqaativit/akerliliiinivit kingusinnerpaamik qaqugu tiguneqareersimannik taasaqassaaq.
- Isumaqaruit soraarsitsilersarneq/peersitsilersarneq tunngaveqanngitsoq, pingaaruteqarpoq tusarniaanermut akissutissanni tamanna oqaatigissallugu.

- Maluginiassavat pisortat suliffeqarfiini sulisitsisuusut soraarsitsilersaaleraangamik tusarniaajuaannanngimmata, naak tamatumani inatsisit malittussaagaluarlugit.
- Soraarsitsilersaarnermik/peersitsilersaarnermik tusarniaavigineqaruit ingerlaannaq SIK-p allattoqarfianut saaffiginninnissat kaammattuutigaarput. Kissaatigigukku SIK-p allattoqarfia sinnerlutit tusarniaanermut akissuteqarsinnaavoq.

Apeqquut 26:

Suliunnaarsitaavunga (fritstillet). Tamanna uannut qanoq isumaqarpa?

Suliunnaarsitsineq ima paasineqassaaq suliartortussaataajunnaartutit, kisianni akissarsiaqaannassasutit piffissap soraarnissannik siumut kallerriuteqarfiusup naanissaata tungaanut.

- Soraarsinneqaruit tamanna nalinginnaasumik pisussaavoq soraarsitaanissamik kallerriuteqarnikkut, piffissap kallerriuteqarfiusup qanoq sivilutiginissaanut apeqqutaassalluni qanoq sivilutigisumik sulisimanerit. Piffissami kallerriuteqarfiusumi nalinginnaasumik sulisussaagaluarputit – kisianni tassa sulisitsisuit *suliunnaarsippaatit*.
- Suliunnaarsitaqqanerup nalaani allamik suliffittaaraanni ilaannikkut sulisitsisoq akissarsianik ilanngaassisinnaasarpog, kisianni nalinginnaasumik aatsaat taamaattoqarsinnaanera suliunnaarsitsinermini nalunaarutigisimaguniuk. Ilinnut tunngatillugu sulisitsisup qaqugukkut taamatut akissarsianik ilanngaassisinnaanera pillugu SIK-p allattoqarfia oqaloqatigisinnaavat.
- Sulisitsisup ilaannikkut feeriamut inatsit innersuussutigalugu ullut feeriarfissat suliunnaarsitaanerup nalaani atorreqartutut naatsorsuutigisinnaasarpai. Sulisitsisup feeriassannik suliunnaarsitaqqaninni atorreqartussaatsinera pillugu SIK-p allattoqarfia oqaloqatigisinnaavat.

Apeqquut 27:

Suliartortariaqarunnaarsitsineq (fritagelse) aamma suliunnaarsitsineq (fritstilling) sukku assigiingissuteqarpat?

Oqariartaatsit imminnut assingusut “suliartortariaqarunnaarsitsineq” (fritagelse) aamma “suliunnaarsitsineq” (fritstilling) sulisitsisunit kukkusumik atorreqartaannarput, tamannalu sulisumut paatsiveerunnarsinnaasarpog.

Sulisitsisoq soraarsitsinermini aalajangersinnaavoq tamanna *suliunnaarsitsinerussasog* imaluunniit *suliartortariaqarunnaarsitsinerussasog* piffissap soraarnissamik siumut kallerriuteqarfiusup nalaani (soraarnissap tungaanut piffissap taassuma sivilussusissaanut apeqqutaassalluni sulisup qanoq sivilutigisumik atorfeqarsimanera). Oqaaseq latiinerisuumik nagguilik “suspendere” ilaanni qallunaatut atorreqartarpoq suliartortariaqarunnaarsitsinermut tunngatillugu.

*Suliunnaarsitsiner*mi sulisoq piffissap soraarnissamut kallerriuteqarfiusup nalaani sulisussaataas-sanngilaq, kisianni piffissap naanissaata tungaanut akissarsiaqassalluni. Sulisorli *suliartortariaqarunnaarsinneqaruni* piffissami pineqartumi sulisitsisumi suliartoqqussagaluarpani aatsaat suliartussaaq, pisariaqartinneqarami.

Taamaattumik soraarsitsinermi pingasunik periarfissaqarpoq soraarsitsinerup piffissami soraarnissamut kallerriuteqarfiusumi qanoq ingerlanneqarnissaanut: a) Sulisoq soraarnissami tungaanut piffissaq naallugu sulinnassaaq, b) Sulisoq suliartortariaqarunnaarsitaassaaq, kisianni piffissap pineqartup ingerlanerani suliartoqqusaariataarsinnaassalluni, tamanna pisariaqartinneqarpat, imaluunniit c) Sulisoq suliunnaarsitaassaaq, taamaattumillu piffissami pineqartumi suliartortussaati-taassanani.

Suliartortariaqarunnaarsitsineq aamma allamut tunngatillugu atorneqartarpoq, tassa sulisitsisoq misissuinnissaminut piffissamik pisariaqartitsigaangat. Misissuinerummi nalaani sulisup suliffimmi-niinnginnissaa sulisitsisup tulluarnerutissinnaavaa.

Assersuutigalugu: Sulisoq suliffimmini nakuusersimasutut unnerluutigineqarpoq.

Sulisitsisup tamatumingga misissuinerani, soorlu takunnissimasunik oqaloqatiginnittarnerani, unnerluutiginninnerullu eqqortuuneranik naliliiniarnerani, sulisoq *suliartortariaqarunnaarsitaasin-naavoq*. Misissuineq naamassippat pissutsit qanoq innerat apeqqutaatillugu sulisitsisup sulisoq suliartoqqeqqusinnaavaa, unnerluutiginninneq tunngavissaqarsimanngippat imaluunniit ingasat-tumik soraarsitaassutissamik pisoqarsimanngippat.

Apeqqut 28:

Soraarsitaavunga. Qanoq iliorsinnaavunga?

Soraarsitsineq allakkatigut pisariaqarpoq. Oqaasiinnakkut soraarsitaaguit tamanna allaganngor-lugu piumassavat.

- Allagaq soraarsitsissut atsiussanngilat allakkami allassimasunik nalornissuteqaruit, soraarsi-tsinerlu ilinnut qanoq kinguneqassanersoq paasilluanngikkukku. Aamma atsioqinagu so-raarsitsinermut pissutaasoq isumaqatiginngikkukku.
- SIK-p allattoqarfia attaveqarfigiuk, taamaalillutit nalilertissinnaaniassagakku soraarsitsineq pissusissamisoornersoq. Ilaatigut naliligassaavoq soraarsitsineq pissutissaqarnersoq tunngavilersorluagaanersorlu, eqqortumillu pinersoq soraarsitaanissamik kallerriuteqarneq im-maqalu *suliunnaarsitaaneq il.il.* (aamma taanna takuuk) eqqarsaatigalugit.
- Ikorsiissutinik pisartagaqassaguit kommunimi suliffeqanngitsutut nalunaartariaqarputit suliffeerunnermilu ikorsiissutinik imaluunniit pisortanit ikorsiissutinik qinnuteqarlutit.

Apeqquut 29:

Suliffinnit *peersitaavunga* (bortvisning). Tamanna uannut qanoq isumaqarpa?

Sulisitsisoq nalinginnaasumik soraarsitsiniaruni sulisumut kallerriuteqaqqaartussaavoq. Sulisulli atorfeqarnini ingasattumik paarinerluppagu sulisitsisuata *peersissinnaavaa* – tassa ullormit ullormut atuutilersumik soraarsillugu; imaappoq sioqqutsisumik kallerriuteqaqqaarnani. Peersitsineq ullormit peersitsiviusumit akissarsiaqarunnaarnermik kinguneqartarpoq.

- Peersitsineq allakkatigut nalunaarutigineqartariaqarpoq. Peersitsineq oqaasiinnakkut nalunaarutigineqarpat tamanna allaganngorlugu piumassavat.
- Allagaq peersitsissut atsiussanngilat allakkami tassani allassimasunik nalornissuteqaruit, peersitsinerlu ilinnut qanoq kinguneqassanersoq paasilluanngikkukku. Aamma atsioqinagu peersitsinerlut pissutaasoq isumaqatiginngikkukku.
- SIK-p allattoqarfia attaveqarfigiuk, taamaalillutit nalilertissinnaaniassagakku peersitsineq pissusissamisoornersoq. Ilaatigut naliligassaavoq peersitsineq pissutissaqarnerisooq tungavilersorluagaanersorlu.

Apeqquut 30:

Atorfimmut atatillugu ineqarnera qanoq pissava, maanna soraartussanngorama?

Atorfimmut atatillugu ineqartinneqaraanni nalinginnaasumik imaappoq soraarsinneqaraanni imaluunniit nammineq soraaraanni taanna inigiinnarneqarsinnaanngitsooq.

- Sulisitsisoq sulisorlu allamik isumaqatigiissuteqarsimanngikkaangata malittarisassat inissianik attartortitsisarneq pillugu peqqussummi allassimasut malinneqartussaapput. Peqqussummi § 65-imi allassimavoq atorfeqarnerup unitsinneqarnerani sulisoq pisussaasoq inissiamik taamaatitsinissani allakkatigut nalunaarutigissallugu. Aamma allassimavoq sulisunut inissiaq attartugaq kingusinnerpaamik qimareersimaneqassasoq nalinginnaasumik taamaatitsinissamut nalunaarfissatut piffissarititaasup naannginnerani.
- Attartortitsisarneq pillugu peqqussummi aalajangersagaq tamanna ilisimassallugu pingaaruteqarpoq, tassa sulisup soraalernermini atorfimmut atatillugu inigisami taamaatinnissaanik nalunaaruteqanngitsoorneranik arlalinnik assersuutissaqarmat. Aammami taamani sulisoq atorfinimmut inissaanik sulisitsisup pissarsissussimavaa.
- Kisianni soorlu juunip 30-ani soraartussaagaanni inigisamik taamaatitsinissaq kingusinnerpaamik maajip 31-ani nalunaarutigisassaavoq. Inigisaq taamaatinniarlugu aatsaat juunip 30-ani nalunaaraanni ineqarnermut akiliutit il. il. juulip 31-ata tungaanut nammineq akilertariaqalissapput, qaammammili tassani inissiami pineqartumi ineqarsinnaatitaanani.

- Juulimi nutaamik attartortussarsisoqarsimappat (taamaattariaqarporlumi), tassani qaam-mammut akiliutitigit isertitaalersussat pissutigalugit attartortuusimasutut akiligassaarut-tussaavutit.
- Nalorniguit sulisitsisoq aperiuk. Tamanna angusaqarfiunngippat SIK-p allattoqarfianut saaf-figinnissinnaavutit.

Apeqqu 31:

Isumaqatigiissutit pillugit isumaqatigiinniarnert sivit-sorput. Uanga qanoq inissisimavunga?

Isumaqatigiissutit pisoqqat atuutissapput isumaqatigiissutit nutaap isumaqatigiissutigineqarnis-saata atsiorneqarnissaatalu tungaanut. Tassa isumaqatigiissutit pillugit isumaqatigiinniarnert sivit-soraluartut, pisinnaatitaaffitit taakkuusut suli piginnassavatit.

Apeqqu 32:

Qaqugu *suliumajunnaarsinnaavugut?*

Namminersorlutik Oqartussanik aamma GE-mik tunngaviumik isumaqatigiissutit *suliner-mik uni-tsitsineq*-mik ataatsimut taaneqarput assigiinngitsut uku:

- *Strejke* = *Suliumajunnaarneq*,
- *Lockout* = *Sulisitsisup suliffimmik matusinera*,
- *Blokade* = *Suliartoraluanik isernaveersaartitsineq*, aamma
- *Boykot* = *Sulisartut suliarorumajunnaarnerat sulisitsisulluunniit suliar-toqqusiunnaarnera*.

Tunngaviumik isumaqatigiissutit taakku malillugit illit suleqatitillu suliner-mik unitsitsisinnaati-taangilasi (*suliumajunnaarsinnaangilasi*) sulisut akissarsiaat suliner-minnilu atugarisaat pillugit isumaqatigiissutit atuuttoq atuukkallartillugu (tamanna “aaqqiagiinnginnaveersaarner-mik” taane-qarpoq) – aatsaalli taamaalorsinnaavusi “suliffiup akiliisinnaajunnaarnera, inuunerup eriagisaria-qarnera, atugarissaarnissaq ataqqinassuserluunniit patsisigalugit sulinerup unitsinneqarnissaa pi-sariaqalivissimappat.” Tassa imaappoq pissutsini immikkorluinnaq ittuni aatsaat suliner-mik uni-tsitsisoqarsinnaavoq.

- Taamaattumik suliffimmi ajornartorsiuteqarpat tamakku iluarsinarneqassapput sulisitsisup oqaloqatigineratigit, immaqa SIK akuutillugu – suliner-mik unitsitsinernik kinguneqartus-saanatik.
- Aatsaat suliner-mik unitsitsisoqarsinnaavoq *isumaqatigiissutit pillugit isumaqatigiinniarnert* atatillugu. Tassani *suliumajunnaarneq* angusaqarniarluni ilungersuuteqarnermi sak-kutut ator-neqarsinnaavoq.
- Namminersorlutik Oqartussanik aamma GE-mi tunngaviumik isumaqatigiissutit erseq-qinnerusumik allaaserineqarpoq suliner-mik unitsitsineq qanoq pisinnaasoq

suliumajunnaarneruppat (strejke) imaluunniit *sulisitsisup suliffimmik matusinerippagu* (lockout). Soorlu malittarisassaqtinneqarpoq sulinermik unitsitsinissap allakkatigut nalunaarutigineqaqqaartarnissaanik qanorlu isumaqatigiissitsiniartoqartarnissaanik.

Apeqqu 33:

Suliffiga *akilersuiunnaarpoq* (betalingsstandsning). Tamanna uannut qanoq isumaqarpa?

Suliffiit akiligassanik akilersuiunnaarpat taava ingerlaannartumik sumiiffimmi SIP-mut imaluunniit SIK-p allattoqarfianut saaffiginnigit.

- Betalingsstandsning-imik qallunaatut taaneqartartoq tassa suliffiup akiligassanik akilersuiunnaarnera – soorlumi oqaatsimi tamanna ersersinneqareersoq. Tamatuma sulisitsisoq unillatsiarnissaanut periarfissittarpaa, unillatsiarnerlu tamanna suliffeqarfiup siunissami ungasippallaanngitsumi imminut akilersinnaasumik ingerlaqqissinnaanerani nalilersuiner-mut atorneqassaaq, suliffeqarfik tunineqassanersoq imaluunniit akiliisinnaajunnaarluni unissanersoq (konkurs).
- Akilersuiunnaarnermi illit soraarsinneqarnalluunniit atorfinitsitaanermut isumaqatigiissutit atorunnaarsinneqassanngilaq, kisianni piumasaaqatigisinnaavat piffissami pineqartumi akissarsiassavit qulakkeerneqarnissaat. Tamanna pisinnaavoq aningaaserivimmit qularna-veeqqusiinikkut imaluunniit inatsisilerituup nakkutilliisuutitap uppersaanaeratigut. Qularnaveeqqusiineq pissaaq akiligassanik akilersuiunnaarnerup aallartinneranit ullut 14-it ingerlanerini. Taamaattoqanngippat illit atorfeqartitaaner-pit taamaatinnessaa toqqarsinnaavat.
- Immaqa akiligassanik akilersuiunnaarnerup nalaani nalunaarfigineqassaait soraarsitaaler-sutit. Taamaattoqarpat tamanna ingerlanneqassaaq nalinginnaasumik soraarsitsinissamut siumoortumik ilisimatitsissuteqartussaaneq malillugu. Suliffeqarfik ingerlaannarpat kiisalu soraarsitaanerit atorunnaarsinneqarpat, taava illit atorfeqartitaanerit allanngornani inger-laannassaaq atugassarititaasut aamma ukiut suliffigisimasavit amerlassusiat nikisinne-qarnatik.

Apeqqu 34:

Suliffiga *akiliisinnaajunnaarpoq* (konkurs). Qanoq iliussaanga?

Suliffiit akiliisinnaajunnaarpat sumiiffimmi SIP imaluunniit SIK-p allattoqarfia saaffigiuk.

- Akiliisinnaajunnaarnerup atuutilernerani akissarsiassannik pisassaqaareeruit Lønmodtager-nes Garantifond-imut (sulinermik inuussutissarsiuteqartut sillimmatissaannik aningaasaate-qarfimmut) qinnuteqaammik immersuininni SIK-mit ikiorneqarsinnaavutit. Suliffiup akiliis-innaajunnaarnera pissutigalugu akissarsiassat imaluunniit feriepengesiassat amigaatigilik- katit aningaasaateqarfimmit pisinnaavatit.

- Malugiuk piffissaq killeqarmat suliffiup akiliisinnaajunnaarnerata kingorna kingusinnerpaa-
mik qaqugu Lønmodtagernes Garantifond-imut ikiorserneqarnissamik qinnuteqarnissamut.
SIK-p allattoqarfianit tamanna pillugu siunnersorneqarsinnaavutit.

Taaguutit atorpeqartut

Atorfeqarnermut, soraarsitsinernut il.il. tunngatillugu taaguutit saqqummersitami uani atorpeqartut nassuiarneqartullu, ulluinnarnilu akuleriissillugit kalaallisut qallunaatullu atorpeqarajuttut (ilaannikkut kalaallisut aalajangersimasumik taaguutiviunatik oqaatsit arlallit atorlugit nassuiaataanusunik):

- **Tunngaviusumik isumaqatigiissut** = Hovedaftale
- **Isumaqatigiissut** = Overenskomst
- **Tapiliusaaq** = Protokollat
- **Soraarsitsineq** = Afskedigelse, opsigelse
- **Peersitsineq** = Bortvisning
- **Suliunnaarsitsineq** = Fritstilling
- **Suliartortariaqarunnaarsitsineq** = Fritagelse
- **Tusarniaaneq** = Partshøring
- **Soraarsitsilersaaneq** = Påtænkt afskedigelse
- **Peersitsilersaaneq** = Påtænkt bortvisning
- **Mianersoqqussut** = Advarsel
- **Assuarliuteqarneq** = Påtale
- **Atorfimmut tunngatillugu oqaloqatigiinneq** = Tjenstlig samtale
- **Nakorsamit uppernarsaat** = Lægeerklæring
- **Sulisimanermik uppernarsaat** = Tjenesteattest
- **[Allagaq] ilassinneqqussut** = Anbefaling[sbrev]
- **Atorfinitsitaanermut isumaqatigiissut** = Ansættelseskontrakt
- **Sulineramik unitsitsineq** = Arbejdsstandsning - ataatsimut ukununga taaguutigine-
qartoq:
 - **Suliumajunnaarneq** = Strejke
 - **Sulisitsisup suliffimmik matusinera** = Lockout
 - **Suliartoraluanik isernaveersaartitsineq** = Blokade
 - **Sulisartut suliarorumajunnaarnerat sulisitsisulluunniit suliartoqqusiunnaarnera** =
Boycot
- **Akilersuiunnaarneq** = Betalingsstandsning
- **Akiliisinnaajunnaarneq** = Konkurs

Taaguutinik allattuinermi najoqqutat:

Isumaqatigiissutit, inatsisit, qallunaatut/kalaallisut ordbogi aamma SIK-p pikkorissaa-
nermut atortui.